

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 6/2014 vp

Hallituksen vuosikertomus 2013

Tarkastusvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 15 päivänä toukokuuta 2014 lähettäessään hallituksen kertomuksen vuodelta 2013 (K 12/2014 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi tarkastusvaliokuntaan samalla päättänyt, että muut erikoisvaliokunnat voivat halutessaan antaa lausuntonsa tarkastusvaliokunnalle.

Asiantuntija

Valiokunnassa on ollut kuultavana
- neuvotteleva virkamies Liisa Heinämäki,
sosiaali- ja terveysministeriö.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on käsitellyt hallituksen vuosikertomuksen sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotuksesta hyväksytyjen eduskunnan lausumien osalta. Kaikki lausumat, yhteensä 20, kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan. Valiokunta esittää hallituksen selvitysten johdosta seuraavat huomautukset.

Poistettavat lausumat

Valiokunta katsoo, että seuraavien lausumien johdosta suoritettut toimenpiteet ovat riittäviä tai lausumat ovat muutoin käyneet tarpeettomiksi ja ne voidaan poistaa:

- *Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan työn tehostaminen ja muutoksenhakijoiden oikeusturvan parantaminen*, HE 58/2008 vp, lausuma 1
- *Osapäivärahan kehittäminen*, HE 62/2009 vp.

Säilytettävät lausumat

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotuksesta hyväksytyt muut kuin edellä mainitut lausumat ovat edelleen tarpeellisia, ja ne tulee säilyttää hallituksen kertomuksessa. Hallitus on kertomuksessaan esittänyt myös seuraavien lausumien osalta, etteivät ne enää anna aihetta toimenpiteisiin. Valiokunta ei yhdy hallituksen näkemykseen vaan lausuu niiden osalta seuraavaa:

- *Työttömyysturvan peruspäivärahan taso*, VNS 4/1996 vp

Eduskunta edellytti hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin työttömyysturvan peruspäivärahan tason korottamiseksi ja verotuksen muuttamiseksi siten, etteivät peruspäivärahalla elävät työttömät joutuisi turvautumaan toimeentulotukeen kuin poikkeustapauksissa. Hallitus on vastauksessaan viitannut muun muassa perusturvan varassa olevien ja pieniä ansiotuloja saavien verotuksen keventämiseen sekä peruspäivä-

rahan tasokorotukseen vuoden 2012 alusta lukien. Valiokunta katsoo, että veromuutosten ja päivärahan tasokorotuksen vaikutusta työttömän toimeentulon riittävyyteen ja toimeentulotuen tarpeeseen on edelleen seurattava.

— *Perusturvan parantaminen*, HE 155/2001 vp

Eduskunta edellytti hallituksen selvittävän, kuinka toimeentulotukea saavien asemaa parannetaan. Valiokunta viittaa hallituksen edellisestä kertomuksesta antamaansa lausuntoon (StVL 13/2013 vp). Valiokunta katsoo edelleen, että lausuman poistamista voidaan arvioida vasta toimeentulotuen uudistamista selvittävän sosiaali- ja terveysministeriön asettaman työryhmän työn päätyttyä (määräaika 30.10.2014).

— *Kansaneläkelaitoksen järjestämä kuntoutus*, HE 3/2005 vp, lausuma 2

Eduskunta edellytti harkinnanvaraista kuntoutusta ja vaikeavammaisten lääkinällistä kuntoutusta koskevien päätösten asianmukaisuuden ja tasapuolisuuden seuranta ja arviointia. Hallitus on katsonut, ettei lausuma enää anna aihetta toimenpiteisiin. Lainsäädännön toteutumista ja ohjeiden toimivuutta sekä päätösten asianmukaisuutta on valiokunnan näkemyksen mukaan edelleen syytä seurata lausumassa 2 edellytetyllä tavalla.

— *Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toteutuminen*, HE 234/2006 vp

Eduskunta edellytti, että hallitus seuraa koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon toteutumista hyväksytyssä uudistuksessa tarkoitettulla tavalla erityisesti ammatillisessa koulutuksessa olevien osalta ja arvioi mahdollisesti tarvittavat lainsäädäntömuutokset. Eduskunta on hyväksynyt hallituksen esityksen oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi, joka tulee voimaan 1.8.2014. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö asetti opiskeluterveydenhuollon kehittämistyöryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä ehdotuksia erityisesti ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon kehittämiseksi. Työryhmä jätti mietintönsä 23.5.2014 (STM 2014:10). Valiokunta katsoo, että lausuman toteutumista on vielä syytä seurata.

— *Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan työn tehostaminen ja muutoksenhakijoiden oikeusturvan parantaminen*, HE 58/2008 vp, lausuma 2

Valiokunta pitää erittäin merkittävänä, että sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan käsittelyaikoja on henkilöstön lisäyksillä sekä määrätietoisilla kehittämistoimilla saatu lyhenemään. Vuonna 2009 keskimääräinen käsittelyaika oli 17 kuukautta ja vuonna 2013 keskimäärin 8 kuukautta. Käsittelyajat ovat puolittuneet korkeimmasta tasostaan. Pidemmän aikavälin tavoite on, että keskimääräinen käsittelyaika lyhenee alle 6 kuukauteen. Valiokunta katsoo, että lausuma 1 voidaan poistaa. Lausumassa 2 edellytettyä pyrkimistä muutoksenhakutarpeen vähentämiseen muun muassa päätösten perusteluja kehittämällä on edelleen tarpeen seurata. Asiasta valmistettua hallituksen esitystä ei toistaiseksi ole annettu eduskunnalle.

— *Vammaisuuden perusteella järjestettävät palvelut ja tukitoimet*, HE 166/2018 vp

Eduskunta edellytti hallituksen seuraavan uudistuksen toimeenpanoa ja vaikutuksia ja seurannan perusteella arvioivan lainsäädännön toimivuutta ja kustannusvaikutuksia kokonaisuudessaan sekä mahdollisia täsmennystarpeita. Hallitus viittaa kertomuksessaan uudistuksen vaikutuksista tehtyihin selvityksiin. Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut vammaisia henkilöitä koskevan sosiaalihuollon erityislainsäädännön uudistamista selvittävän työryhmän, jonka määräaika päättyy kuluvan vuoden lopussa. Valiokunta katsoo, että lausuman poistamista voidaan arvioida työryhmän työn päätyttyä.

— *Työkyvyttömyyseläkeläisten työhönpaluu edistäminen*, HE 72/2009 vp

Eduskunta edellytti, että kokeilulain aikana 600 euron ansiorajan ja eläkkeen lepäämään jättämisestä koskevan kahden vuoden enimmäisajan toimivuutta seurataan ja arvioidaan niiden muutostarpeet lainsäädännön jatkovalmistelussa. Hallitus toteaa, että määräaikaista lakia on jatkettu vuoden 2016 loppuun saakka määräaikaisena, koska vuoden 2017 alusta on suunniteltu voimaan tulevaisuudelle merkittäviä työeläkelakien

muutoksia. Valiokunta piti mietinnössään perusteltuna määräaikaisen lain voimassaolon jatkamista muun muassa sen vuoksi, että määräaikaisen lain jatkamisella saadaan säädösten toimivuudesta ja lain työllistymisvaikutuksista kokemuksia, joiden perusteella voidaan arvioida pysyvän lainsäädännön sisältöä. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena säädösten toimivuuden seuraamista.

Lausunto

Lausuntonaan sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää,

että tarkastusvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Rehula /kesk
vpj. Anneli Kiljunen /sd
jäs. Johanna Jurva /ps
Laila Koskela /ps
Merja Kuusisto /sd
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Lasse Männistö /kok

Hanna Mäntylä /ps
Annika Saarikko /kesk
Hanna Tainio /sd
Anu Vehviläinen /kesk
Erkki Virtanen /vas
vjäs. Pauli Kiuru /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.